

การพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1
ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาภูมิทัศน์
ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เสนอโดย
นางสาวณัฐนันท์ ดาบโกไสย์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 17 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะชั้นหมาก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาชุมชนคฤหะในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก
ชื่อนักศึกษา	ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์
สาขาวิชา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชุมชนคฤหะในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ใช้ขั้นตอนการสร้างความรู้ทัศนคติหรือเจตคติและการฝึกปฏิบัติ (knowledge attitude practice : KAP) เป็นกรอบในการวิจัย และประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา คือ ชุมชนคฤหะ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาคือ ชุมชนคฤหะที่ทำหน้าที่ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ทุกคนไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเป็นชุมชนคฤหะ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับคำแนะนำการเป็นชุมชนคฤหะจากครูผู้ดูแลเท่านั้น ชุมชนคฤหะขาดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองจะบรรยาย ในด้านของบุคลิกภาพนั้น ต้องมีการปรับปรุงการแต่งกายนั้นให้สุภาพ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งปรับปรุงการสวมรองเท้าเพื่อให้มีความสุภาพ และในด้านของเจตคติชุมชนคฤหะส่วนใหญ่จะไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็นชุมชนคฤหะและแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

2. แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัดคือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีการพิจารณาคัดเลือกชุมชนคฤหะที่เริ่มจากความสมัครใจเข้ารับการอบรม และมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาชุมชนคฤหะที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยกำหนดเนื้อหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชนคฤหะ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ บุคลิกภาพของชุมชนคฤหะที่น่าเที่ยวที่ดี และการบรรยายและตอบคำถาม ตลอดจน วัตถุประสงค์ที่ดีต่อการเป็นชุมชนคฤหะ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดถึงคะแนนสอบความรู้หลังการฝึกอบรม

3. ผลการพัฒนาชุมชนคฤหะประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลังการฝึกอบรมทุกคนได้

คะแนนมากกว่าร้อยละ 75 ซึ่งทำให้ยุวมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาขึ้นทั้งความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และผลการประเมินจากการปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับผ่านทุกคน

ประสบการณ์จากการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่ยุวมัคคุเทศก์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้อง คอยแนะนำ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจแก่ ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์แก่ยุวมัคคุเทศก์และก่อให้เกิดกระบวนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

Thesis Title   The Development of Junior Guides in Touring Places of Interest in
Moo 1 Jaksri Subdistrict, Mueang District, Sing Buri Province

Thesis Advisors   Asst. Prof. Prateep Mueannin
Asst. Prof. Dr. Kasak Tehkhanmak

Name   Natthanan Tabkosai

Concentration   Development Strategy

Academic Year   2008

ABSTRACT

This research and development aims to develop junior guides in touring places of interest in Moo 1, Juksri Subdistrict, Mueang District, Sing Buri Province. Steps of knowledge, attitude, and practice: KAP were used as a frame of research. The population employed comprised insiders for development, i.e. junior guides and others involved in developing Moo 1 places of interest. This is a participatory action research from all parties.

The findings indicated that:

1. state of problems: all aforementioned junior guides have never been trained in operating as junior guides before; most of them were advised to be junior guides only from their caretaker-teachers. They lacked knowledge and understanding of the story they had to explain. For the personality aspect, clothing needed to be improved to express politeness, neatness and cleanliness which included wearing shoes; for attitude, most junior guides saw no importance or value in being junior guides for places of interest in moo 1 of Jaksri Subdistrict.

2. guidelines for development and key indicators were operation training; junior guides were considered and chosen starting with volunteers who wanted to be trained. An operational training curriculum was developed appropriately for local junior guides, based on the content as follows: knowledge regarding being good junior guides, lecture and answering questions including an evaluation of attitude towards being junior guides and good attitude towards said places of interest. The criteria for test scores after training was set.

3. the experiences received from this research and development caused learning process from activity practices that the junior guides and the main insiders of said development will be able to develop the teamwork learning process and what is

more important is that the insiders have to provide advice, encouragement towards building motivation, willpower, and participate in benefit allocation for the junior guides causing an income making process that results from travelling that will create continuity and sustainability in the community.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศขอบคุณ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะขันหมาก ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ กรรมการ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำตรวจและแก้ไข ให้ความรู้ คำปรึกษา จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ยุวมัคคุเทศก์ ผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์ คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ตลอดจน พี่ๆ และเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาทุกท่าน และเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสิงห์บุรี ที่ให้กำลังใจต่องานการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกภายในครอบครัวทุกคน ที่ช่วยเหลือเกื้อหนุนและให้กำลังใจจนงานวิจัยและพัฒนาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	5
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
บริบทหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	7
ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์.....	15
การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	33
บทที่ 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	44
คำถามการวิจัย.....	44
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	44
วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
สภาพการดำเนินงานของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	51
ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	60
บทที่ 4 แนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	63
คำถามการวิจัย.....	63
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	63

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
แนวทางและวิธีการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1	
ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	67
ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว	
หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	69
บทที่ 5 การพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	75
คำถามการวิจัยและพัฒนา.....	75
วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา.....	75
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	75
การพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	77
ผลการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	79
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาภูมิภาคประจำแหล่งท่องเที่ยว	
หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	88
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	90
สรุปการวิจัย.....	90
อภิปรายผลจากการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	100
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	103
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้มีส่วนสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา.....	109
ภาคผนวก ง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ.....	111
ประวัติของผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	115

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การเป็นยุวมัคคุเทศก์ การเข้ารับการฝึกอบรม และความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์..(n=20)	52
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20)	53
ตาราง 3	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี...(n=20)	54
ตาราง 4	ร้อยละของเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20).....	56
ตาราง 5	สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	62
ตาราง 6	แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวด้านความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์.....	67
ตาราง 7	แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว.....	68
ตาราง 8	แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์.....	68
ตาราง 9	ตารางฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ณ ศูนย์แสดงและจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ลานร้านค้าวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร.....	73
ตาราง 10	สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	80
ตาราง 11	สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	81
ตาราง 12	สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	82

		หน้า
ตาราง 13	ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์.....	84
ตาราง 14	ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	85
ตาราง 15	ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพของการเป็นยุวมัคคุเทศก์.....	86
ตาราง 16	ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อ แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	87

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา.....	5
ภาพ 2 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	9
ภาพ 3 บริเวณวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร.....	13
ภาพ 4 บริเวณวัดหน้าพระธาตุ.....	14
ภาพ 5 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์.....	74
ภาพ 6 การฝึกปฏิบัติงานการเป็นยุวมัคคุเทศก์.....	88